

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZÍNHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 korona.
Fél évre 6 „
Negyed évre 3 „
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/c földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György könyvelő kezeihez is.

LINOLEUM ÁRUHÁZ. LINOLEUM ÁRUHÁZ

PIAC-U. 58. sz. alá helyeztetett át

Haas Lipót

Linoleum, viaszosvászon s gummiarú gyári raktára.

TELEFON 644.

Végh Gyula, szücsmester

Elsőrangú modern szücsárú vállalata oooooooooooooooooooooo
Kész árúban a legnagyobb választék. — Boák és karmantyuk dusan felszerelt raktára ooooo

Debreczenben, Szent Anna-utca 3. szám alatt

Fehértói Béla

elsőrangú és legolcsóbb temetkezési intézete Debreczen, Csapó-u. 4

+++ Telefonszám 11—85. +++

Orvosságot és vegyvizsgálatot PONTOSAN KÉSZIT VVVVVV

Dr. SZELÉNYI, Piac-utca 30. KOSSUTH-PATIKA. VVVVVV

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

Most nyílt meg Szent Anna-u. 3. sz. alatt **GOLDMARK** budapesti kalapgyáros debreczeni szalonja **MAROSSY GIZELLA** vezetése alatt, ahol kizárólag raktára van párizsi és bécsi eredeti modelleknek.

Gyökeres tyukszemirtó Kárpáti-szesz kőszvény szemölcsöt, tyukszemet kiváló hatással bir. Ára 1—2 K. csusz ellen és bőrkeményedéstazonnal megszünteti. — Ára **Alatus** apróvész eleni szer, csodás hatása. +++++
70 fillér. +++++ Ára 1—2—4 korona. +++++

A fenti szerek egyedüli főraktára és készítője **HARSÁNYI LAJOS** gyógyszerháza a „Reménység“-hez Debreczen, Csapó-u.

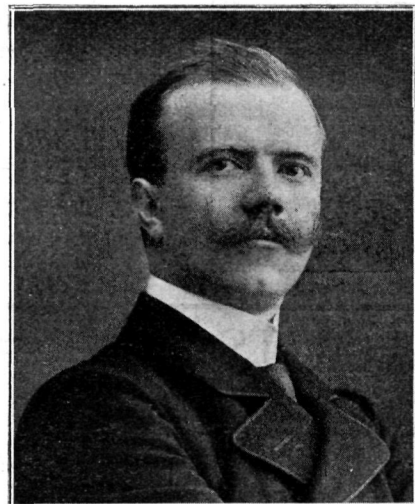
Nem fáj a feje másnap ha **Littke pezsgőt iszik**

Modern és a legjobb **VILLAMOS** berendezések rendelje meg

FÖLDVÁRI-nál

üzleti telefon 168., gyári telefon 816. Tanuló felvétetik.

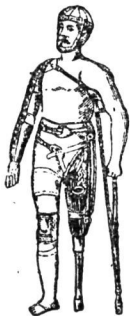
DR. HAENDEL VILMOS
akadémiai tanár,

a „Mese a boldogságról“ c. regény szerzője.

MOSKOVITS JÓZSEF

uri szabó divatterme **VÁROSI UJ BÉRHÁZ.**

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az építkezés miatt a Piac-utcai barakban volt üzlethelyiségemet a Piac-utcai VÁROSI UJ BÉRHÁZBA (baloldal! 3-ik bolt) helyeztem át. Kérem továbbra a nagybecsű pártfogásukat. Kiváló tisztelettel **MOSKOVITS JÓZSEF** uri szabó.

KEZTYÜK, KÖTSZEREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piacz-utoza 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piac-
és Csapó-utoza sarkán lévő volt Kálnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben. ++++

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

NŐI FÉRFI ÉS GYERMEKCIPIŐK, KALAP
ÉS URI DIVAT UJDONSÁGOK nagy választékban

GLÜCK EDE

cipő és uri divat ujonnan berendezett nagy áruházában
Debreczen, Piac-u. 22. Kossuth-u. sarkán.
OLCSÓ SZABOTT ÁRAK. TELEFON 602.

Gyógyárúk, vegsze-
rek, gummiárúk, köt-
szerek, gazdasági és
állatgyógyászati cik-
kek nagy raktára a

Központi Drogéria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszert
különlegességek.

MIHALOVITS JENŐ

GYÓGYSZERTÁRA ÉS GYÓGYSZERÉSZETI MŰ-
LABORÁTORIUMA A „KIGYÓHOZ”.

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 31. SZ.

VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

A bel- és kül-
földi gyógyszer-
különlegességek,
— hasonzenvi
gyógyszerek, köt-
szerek, szépítő-
szerek — legna-
gyobb raktár a
Debreczen és vi-
: : : dékére. : : :

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltószámítás, törlesztéses és
jelzálogkölcsonók. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruktár,
Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospércs.

TÖRLEY

TALISMAN - CASINO - RÉSERVÉ

A LEGELEGÁNSABB

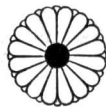
zacco és zsakett öltönyök, felöltők, doublé át-
meneti kabátok, szalon, smoking és frakkü!ön-
legességek, ugyszintén sikkes egyenruhák készülnek

PRELOVSZKY ANDRÁS

polgári és katonai egyenruha uri szabónál 0000
DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 4. SZÁM.

Donogán-Somossy

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehér-
nemű. Női divat és szőnyeg áruház.
Szabott árak. — Előzékeny kiszolgálás.

Ujruhaüzlet! Szolid, szabott árak

TAVASZI IDÉNYRE

legelegánsabb, divatos

férfi-, fiu- és gyermeköltönyök,
átmeneti kabátok, tavaszi
felöltő különlegességek leg-
olcsóbban

Balázs Jenő

férfi-, fiu és gyermekruha
áruházában szereshető be

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 61-IK SZÁM,
Közgazdasági Bank mellett. Megyei telefon 6-28. sz.

Mérték után megrendelt ruhák kiváló gonddal rö-
vid idő alatt elkészítettnek. — Vidéki megrende-
lések gyorsan és pontosan elintéztetnek. 0000000

Jegyzetek a hétről.

Szinte vigasztalanul kétségbeejtő az elmúlt hét eseményeinek perspektívája. A krónikairó, akár van kedve hozzá, akár nem, könyökig turkálhat a szennyben, sárban, salakban.

Egy magas állású közös hadseregbeli főtisztről kiderült, hogy elárulta mindazt, amihez és akihez a legszentebb érzésekkel kellett volna viseltetni kivételesen fényes pozíciójában. Elárulta királyát, a legelső katonát, akinek nevére esküt tett; elárulta hazáját, mely nevelte, amely kenyeret, levegőt adott a számára; elárulta nemzetét, mely fényes existenciát teremtett részére. Elárulta a király, a haza ellenségének.

Hogy az isteni és költői igazságszolgáltatás egy pisztolydörrenéssel az isteni és emberi igazságszolgáltatás szerint megtorolta a gyalázatos bűnt abban a percben, amint nyilvánosságra jutott, nem biztosítja a teljes megnyugvást, lelki megenyhülést.

Mert önkénytelenül előtérbe tolul a kérdés, hány olyan hasonló bűnös kószálhat a világon, akiknek bűne soha sem kerül nyilvánosságra.

Nem az a szomorú, hogy Redl ezredes megcselekedte a szörnyű árulást, hanem hogy egyáltalában elkövetettett ilyen szörnyű aljasság. Nem féktelen, de még valahogy menthető emberi indulatokból, mint a Coriolánok, Ocskay brigadérosok árulása, hanem a *pénzszomj*, az életörömöknek aranyakra való megváltása miatt.

*

A Dész–Lukács pör is egy rakás szemetet, bűzös, romlásnak indult, szennyes hulladékot kavart fel.

És az embertelenül engesztelhetlen gyűlölet annyi viperakigyójt láttuk ott sziszegni, még a volt miniszter-főúr ajakán is, az ádáz kenyérharcokban lángoló szenvedelmükön kívül minden iránt apertikus gladiatorok könyörtelen vérszomja hörgött végig a bírósági terem fülledt levegőjén.

Mellékes volt itt minden. Mellékes az úgy is bizonyosan tudott tények bizonyítása, a *panama* kifejezés fogalmának definiálása. Itt csak egy kérdés lógott a levegőben. Hogy ki kerül a husos fazék mellé, a hatalom nagy merőkanalaival?!

Nem az volt itt a kérdés, hogy ki a bűnös? hanem az, hogy ki marad, vagy ki lesz a kabinet tagja.

*

Pártkassza, rendelkezési-alap mindig volt. A koalíciós kormányhoz közel állók tudhatják legjobban, akik az *utolsó* fillérig kimerítették ezeket az alapokat s üres kasszát hagytak a jövő kormányra.

Lehet, — bírói ítélet igazolja, — hogy ez a nagy hirtelenében alakult kormánypárt erőszakos eszközökkel akarta elhíttetni a koalíció pazarlásának nyomait s nagyon is forszírozottan létesített újabb, 1867 óta mindig fennálló alapokat?... De hát itt ez is mellékes volt. A fő az, hogy a hatalom legfőbb birtokosa félretétessék az utból.

*

Hát félre tették az események. A kormány megbukott... Akkor hát a beteg oroszlánon mi szükség volt újra rugni egyet s miért kellett kicsiholni lázongó hangulatok közt a katonatiszti kard villanását.

Mire való volt a szerdai képviselőházi botrány?! Mert most, mikor már biztos volt, hogy ki nem

lehet többé kormányelnök, most már csak az az egy kérdés lebegett az éhes lelkek előtt, hogy *ki ne legyen*.

Nem az, hogy ki legyen! Értsük meg egymást. Hanem egyenesen csak az, hogy *ki ne legyen*? Most már a Tisza fejtételéért ment minden.

*

Csunya dolgok ezek. Nem politikai szemüvegen, hanem emberi ethikai okulárén tekintjük és bíráljuk el a dolgokat.

És szomorúan kell megállapítanunk, hogy közéletünknek soha sem volt, de nem is lehet gyalázatosabb, lelketlenebb korszaka.

Spectator.

Fenyéri Zádor Lajos.

1847—1913.

Nem sablonos frázis, mikor azt jelentjük, hogy Zádor Lajos hirtelen jött halála hírének döbbenetes volt a hatása. A mai idegesen élő, mások gondja-baja iránt apathikus emberek szive-lelke valóban megdöbönt egy percre, amikor Zádor Lajos váratlan elhunytáról értesültek. És nem akadt Debreczenben ember, aki őszinte, igaz részvétet ne érzett volna a kedves, finom öreg ur csöndes tragédiája hallattára.

Mert az volt! Mi nem kertelünk, nem vádaskodunk, de Zádor Lajos nem érdemelte meg a gondviselőtől azokat az izgalmakat, amelyeket az elmúlt másfél éven keresztül átélt s amelyek bizonyára összefüggésben vannak hirtelen elhunytával. A finom, nemes lelkű Zádor Lajost nem ez a mai kenyérharcos, mindenben garasoskodó, materiális kor nevelte. Hanem egy régibb, mely felett hiába mosolyog kaján cinizmussal a *Ma* embere, amely korban még nem voltak pusztá, divatjából kiment elvont fogalmak: az emberszeretet, embertársaink megbecsülése, jóindulatu támogatása.

*

Az Első Debreczeni Takarékpénztár évtizedeken keresztül bizonyos atyáskodó jóindulattal támogatta a város minden rangú és rendű társadalmát. Ipart és kereskedelmet, sőt magánosokat, önhibájuk miatt, vagy azon kívül bajba jutottakat. Szepessy Antal alatt ilyen szellemben vezették ezt a hatalmas pénzügyintézetet, mely e mellett, jutalék szedése és 12 százalékos kamat nélkül is milliókat jövedelmezett. Ezzel a szellemmel vette át az intézet igazgatását Zádor Lajos s ugyanezen elvek mellett vezette...

*

Most a halála napján kávéházban, cigányzene mellett, de könnyes szemmel beszélte valaki, hogy mikor a nagyon beteg feleségét fürdőre küldte az orvos, egy nagyobb összegű váltót íratott alá egyik hivatalnok barátjával s benyújtotta a jó reménység nagyon kevés kilátásaival. A takarékpénztár megszavazta a pénzt, de mielőtt az illető felvehette volna, Zádor vezérigazgatónál kellett jelentkeznie. És Zádor ezeket mondta:

— Édes fiam! Ez a maga és barátja fizetéséhez képest nagy összeg. A harmadik aláíró, a felesége meg *halálos* beteg. Ezért nem is akarták kiadni. Én meg *épen azért szavaztattam meg*. Adja Isten, hogy felgyógyuljon... De engemet ne hozzon szegyenbe.

Igy beszélt Zádor, aki nem csak vezérigazgató, de *apa* is volt. És volt neki egy nagyon beteg leánya... Ő tudta, hogy micsoda kálváriajárás volt annak a szegény embernek az élete.

bigottizmusát ebben az esetben abszolúte nem tudjuk megkülönböztetni a legszánandóbb és legszerencsétlenebb lelki determinizmustól.

*

Női modellt keres elsőrangú festőművész megfelelő díjazással. Cim a kiadóhivatalban.

Apollo mozgósínház.

Igazgató Deési Alfréd.

E héten szenzációs új műsor!

A magyar kereskedelem diadala.

Debreczen város, a maga vásárait révén, századokkal ezelőtt híres volt, mint Magyarország legelső kereskedelmi városainak egyike.

E téren való fejlődésében jóideig bizonyos stagnálás volt tapasztalható, mignem a legutóbbi évtizedekben hatalmas fellendülés volt megállapítható.

A mostani válságos idők erősen próbára tették Debreczen kereskedelmét. A nagyon változott gazdasági helyzet, mint tisztító vihar söpört keresztül városunk kereskedelmén is, de a komoly, igazán hézagpótló kereskedelem reális alapjaira épült cégek győzedelmesen kerültek ki a megpróbáltatások viharából, a maguk sziklaszilárd fundamentumaikkal.

Ezek közt első sorban kell most megemlékeznünk a Mandel Lipót cipőraktáráról, amely cég a magyar kereskedelemben nagyon érdemes multja után, most jelentős korszakához ért.

Debreczen legújabb bérpalotájának, a volt Tábornoki-háznak majdnem teljes földszinti helyiségeit foglalja most el a Mandel Lipót cipőraktára, a piacutcai frontot egészen.

Bármelyik világvárosnak díszére válna ennek a hatalmas üzletnek, a hazai iparművészet becses produktumaival, a legmodernebb készülékekkel berendezett konfortja, mely nagyban emeli a pompás palotának külső díszét.

Mandel Lipót negyedszázados kereskedői működésének határkövével, mely működésének nagyobbik fele a Piac-utca 28. sz. alatti cipőraktár általánosan ismert vezetésének másfél évtizedéhez fűződik, példát nyújtott arra, hogy milyennek kell lenni az igazi, modern kereskedőnek. A művelt külföld nagyobb városaiban szerzett tapasztalatait szerencsés kezekkel értékesítette, finom érzékkel módosítva azokat a magyar viszonyokhoz.

Ujjonnan berendezett raktára valósággal látványosságba ment, mint ékesszóló hirdetője a magyar kereskedelem rohamos fejlettségének.

E mellett az utolsó szögig minden, a magyar iparművészet diadalát hirdeti Lukács Jenő mérnök tervei és felügyelete alatt Girtsis József és társa művészi értékű asztalos munkája, teljes harmoniában áll a Szánthó Zsigmond kárpitos munkájával. Üvegmozaik berendezését a nagyváradi Üvegcsiszoló Részvénytársaság szállította. Egyéb tábla- és kirakati festését az üzletnek Klein Ferenc látta el, a tükröket pedig Kaszanyitzky Endre szállította. Villamos berendezése Debreczen város világítási vállalatának raktárából kerültek ki,

A pompás üzlethelyiségben három külön osztály van és pedig: női-, férfi- és gyermek-osztály, mely cipőpróbáknál a közönség kényelmét teljes mértékben biztosítja.

Magyar, német, francia, angol és amerikai gyárak termékeiből van felhalmozva a gazdag raktár, melynek gyártmányai között, — hála a Gondviselésnek, — a magyar gyárak produktumai a világ valamennyi készítményeivel bátran kiállják a versenyt. A közönség előnyére, hogy olcsóbban és gyorsabban vásárolhasson, egységáruk vannak berendezve és így 12, 16 és 24 koronás áron férfi vagy női cipő kapható.

Örömmel jegyezzük fel Debreczen egyre jobban fejlődő kereskedelmének legújabb krónikájába Mandel Lipót 25 éves működésének fényes sikerét, mely a tisztességes, komoly, magyar kereskedelemnek is diadala.

A közönség a legnagyobb bizalommal keresheti fel ezután is fenti céget, melynek minden egyes alkalmazottja megbízható, mert hosszú éveken át a legnagyobb igyekezettel, a cég által utasításba adott gondos és előzékeny bánásmódban részesíti az ügyfeleket.

Mese a boldogságról.

(Dr. Haendel Vilmos regénye.)

Kiállításában izlées, megírásában érdekes és értékes könyv a Haendel doktor regénye. A boldogságról szól, a nagy belga poéta-álmodta „kék madár”-ról, amelyet az emberi lélek forró, nostalgikus vágyakozással keres, megpillant, üz, hajt, elér... és elveszt.

Nem komplikált, szövevényesen vezetett, sok eseményt markoló a regény tárgya, sőt egyenesen két embernek a dolgára egyszerűsített; két embernek a története, sorsa: két boldogságot kereső emberé.

... Minden ember keresi a boldogságot és minél több oldal, minél érzékenyebb, differenciáltabb egy lélek, annál nehezebben találja meg azt a kiegészítő másikat, akit boldogság utáni vágya szomjaz; egyszerűsített annál nehezebben tud lemondani arról, hogy azt megtalálja. E vágyát mindenek fölött álló törvényszerűségnek érzi és nem hajlandó a megszokásadta nyugalmat a boldogság helyett elfogadni.

Ilyen férfi a regény hőse: Andor Gyula. Fiatal, zseniális, nagy ambícióju, tudós; nő — és boldogtalan.

Egy asszonyt sodor utjába az élet és ebben az asszonyban életre látja ébredni a fiatal tudós mindazt, amit a boldogságot nyújtani tudó asszonyi eszményről érzett.

Ettől a perctől e két ember dolgává válik minden; e két ember szerelmi történetévé egyszerűsödik a regény; e végzettszerűen meginduló, a mindent átfogó nagy szenvedély viharával egymásfelé sodort két ember forró lyrájává tüzesedik át az írás.

Andor professor megtalálja a boldogságot; eléri az asszonyt, karjaiba zárja és — elveszti.

Ez a legszorosabbra fogott, mindentől lefosztott tartalma a regénynek; hogy úgy mondjuk: a történet vonala. A regény maga erősen lyrai, Ennélfogva

a történésnél, a cselekménynél: az alakok külső cselekedetének a bonyodalmánál sokkal fontosabb a belső történés: a lelkek cselekvése; a regény értékét a maga teljességében nem a conceptió, hanem a megírás mikéntje határozza meg.

Hogyan van megírva ez a regény? Erre először általánosságban kísértünk meg feleletet adni, aztán részletezően.

Általánosságban annyit: érdekesen!

Az író felkölti, megtartja, fokozza a regény történései iránti érdeklődésünket és leköti alakjai iránti szimpátiánkat és e két tulajdonság már magában, minden mástól függetlenül is, revelálja a szerzőben az írot. Haendel Vilmos: író. Ami a részletező jellemzését illeti a megírásnak, arról mindenekelőtt azt: három féle módon van megírva a regény. Mindenek előtt ki kell jelentenünk, hogy Haendel Vilmos egy megérrezt tudós, kinek gyönyörűen megírt szakmunkák jelzik a tudományos buvárkodás mezején megfutott utját és ehhez a körülményhez kell illeszteniünk a regény első lapjainak a megírás módját. Az alkotni akaró, alkotásba fogott poétát ellenőrizte a maga teljes komolyságával Haendel doktor: a tudós.

Szépen, kereken, biztosan csendülő mondatok láncolódnak egybe s a tudós puritán, világos tárgyáló stíljét tükrözik a lapok.

Más helyen a nagy intelligenciával rendelkező elbeszélőnek a hangja csendül a fülünkbe; szinte látjuk a karszékbe elhelyezkedő szerzőt, amint szivarra gyújtva, csendesen induló sonorikus hangon belekezd: ...sokszor jár eszemben!...

A harmadik mód, amellyel a megírásban találkozunk a közvetlen meglátás, közvetlen megérzés módja, ahol Haendel doktor: a tudós a maga teljességében: poéta és egyedül csak poéta!

Amint a két ember dolgává egyszerűsödik a regény, amint csak az Andor professzor és Althaus grófné történetévé sűrűsödik minden, ami csak történik, egyszerre valami nagy melegség szállja meg az írot, valami mély, forró érzelmesség, amely a tudós-vezette toll korrekt merevségét megoldvasztja, a poéta lelket a gondolkodó, vigyázó, mindenre ügyelő tudós gyámkodó ellenőrzése alól kitépi; a fantázia felemelkedik, szinessé bomlik; a sorok festenek, muzsikálnak, élnek, égnek és mi nem a betűket figyeljük, látjuk többé, hanem osztozunk az író meglátásaiban, melegsünk az érzéseiben és levegős közvetlenséggel lesz a cselekmény minden mozzanata urrá rajtunk. A regénynek az a része, ahol egy nápolyi est balsamosan megejtő, meleg levegőjében a végzetes szerelemtől kigyújtott Althaus grófné a boldogságról beszél, álmodozik barátójé, egy ugyan-csak szerelmes, szép asszony társaságában: a regény egyik legszebb, legszínesebb, legmelegebb részlete; csupa hangulat, csupa megérzés!

Mint az eddig is mondottakból kitetszik: nem egyformán van megírva a mű, nem egyenletesen és nem egyenlő szerencsével; nem mindenütt egyforma színes, de érdekel, visz mindenütt; s ha nem is pompázatos mindenütt, de szépen folyó, irodalmin csengő nyelven ringanak az események mindig és ha a ragyogó, szivárványos színek nem is csillognak elő mindenütt, az intelligencia fénye besugároz mindent.

A regény legszebb alakja: Althaus grófné; az asszony, akinek az alakjában megpillantja a boldogságot Andor.

A regény megírására, az Althausné alakjától tekintve a dolgot, azt lehetne mondani: ha Andor Gyula és a többi alakok meg vannak festve: Althaus

grófné alakja faragva van, vésvé: hófehér márványból.

Gyönyörűen plasztikus alak ez az asszony. Külsején a görög szobrok klasszikus vonala; megnyilatkozásában az örök asszonyi lélek melegen csillogó szelme!

A regény sötét történésén fehéren ragyog keresztül a szomorú sorsu, szép asszony asszonyi bája.

Ezért az alakért íródott minden és ez az alak az olvasó lelkéhez közel is tud jutni.

...Andor eléri és elveszti az asszonyt.

Ezzel végződik a regény; azaz: a könyv. A regény tovább él; színek bomlanak a nyomán, hangulatok kelnek és a könyvet becsapva, ölünkbe engedve, magunk elé merengve, mintegy láthatatlan valakitől suttogva, tovább álmodjuk a regényt.

...Andor, a zseni, a conventiosus mindennapi-ságba beletörődni nem tudó, a boldogságot szomjazó, üző, elérő és elvesztő Andor, megtépett szárnyal, mérhetetlen szomorúsággal megindul az élet fehérporos, virágtalan országútján...

Szinte látjuk az ajkán a mosolyt.

— Poros, virágtalan ut az élet; a boldogság: mese vagy álom!... Boldogság! mit üzünk, hajtunk, elérni vágyunk, mi jobb: megpillantani és el nem érni téged, vagy elérni, karunkba zárni és — elveszteni?... Boldogság emléke! be tudsz-e csillogni az elvesztett boldogság-verte szomorúság áthathatlan éjébe?...

Itt ér véget tulajdonképpen a regény.

A kritika jogos érdeklődéssel tekint Haendel Vilmos megírandó újabb művei elé.

Zivuska Andor.

URANUS		SZINHÁZ
<p>E héten szenzációs új műsor!</p>		

Vidám könyvtár. Két új füzet jelent meg a Vidám Könyvtárból, amelyet *Tábori Kornél* szerkeszt a legjobb magyar humoristák asszisztenciájával. Az egyik füzet címe: *Anekdóták, vig esték híres férjéről* s hatvan jellemző, mulatságos kis történet van benne. A király, Ferenc Ferdinánd, József főherceg, államférfiak, főpapok, nagyragu katonák és politikusok társasága egyaránt szerepel a finom humoru történetekben. Jóizü eset hőse Apponyi, Thallóczy, Kristóffy, Beöthy, Széll, Bánffy, Vázsonyi s még sok ismertnevű személyiség. A „modern magyar anekdotakincs” másik füzetének címe: *Lipótváros, nyolevannál több csapondáros*, de mindig kényes izlésű apróságot tartalmaz. A nevezetes budapesti alakok tarka sora vonul itt is föl. Táborin kívül Adorján Andor, Bródy Miksa, Pásztor Árpád, Szomaházy István stb. írták a szellemes történeteket. A Vidám Könyvtár egy-egy füzeté mindössze 40 fillérért kapható az összes könyvesboltokban, nagyobb trafikokban és vasuti állomásokon.

Van Zanten boldog évei. A Gömöri Jenő szerkesztésében megjelenő Modern Könyvtárnak érdeme, hogy a magyar olvasóközönség számára is hozzáférhetővé tette az újabb dán írói gárda kimagasló alakjának ez érdekfeszítő, rendkívül finoman, sok költői bájjal megirt remekbe készült regényét. A regény színhelye az ausztráliai szigetvilág, ami alkalmas ad a szerzőnek bájos és grandiózus természeti képek megkapó ecsetelésére s a benszülöttek életének rendkívül érdekes festésére. Valóban csodálatosan szép, tropikus meseország képe tárul itt az olvasó elé. A regény egy, a pelli-szigetbeli benszülöttek közt megtelepedett európai férfi szerelmének nagyon érdekes és megrázóan tragikus történetét tárgyalja. A pompás fordítás *Zoltán Vilmos* munkája. A vaskos, tizives kötet ára 1 korona. Az Athenaeum kiadása.

D'Óra asszony. Jensen a modern dán irodalom egyik legérdekesebb és legerősebb tehetsége. Regényei nemcsak hazájában szereztek számára dicsőséget, hanem az egész világon híressé tették nevét. Nagyszerű regényei közül a D'Óra asszony a legszenzációsabb. Nemcsak a rendkívül érdekfeszítő volta miatt, hanem a milieu folytán is, melyben lejátszódik. Amerika spiritiszta-világába vezet bennünket a szerző és a különös emberek egész sorozatával ismertel meg. A cselekmény gócpontjában egy világhírű énekesnő és egy rendkívüli tudós áll. A szerelemben, mely őket egymáshoz fűzi, van valami exaltált, valami emberfeletti és valami betegesen finom. Mindkettő áldozata lesz egy zseniális szédelőnek. Mig a főhősök a katasztrófához jutnak, a legváltozatosabb események és bonyodalmak sokaságán mennek keresztül. Valósággal lélekzetünket visszafajtván kísérik őket utjukon. *Karinthy Frigyes* fordítása mesteri. A regény az *Athenaeum-Könyvtár* legújabb köteteként jelent meg és bizonyára csak növelni fogja annak az ügyes és magas színvonalú vállalatnak amugy is gyorsan felszaporodott közönységét.

Ara 1 kor. 90 fillér.

A Modern Könyvtár új számai. A Gömöri Jenő szerkesztésében megjelenő *Modern Könyvtárnak* most jelent meg a legújabb sorozata. A népszerű vállalat új sorozata hat igen becses kötetből áll. A sorozatból három szám elbeszéléskötet. Ezek közül az első *Miklós Jenő*nek, ennek a kiváló elbeszélőnek első könyve. Miklós Jenő elbeszélései egy új magyar stílust teremtenek az új magyar elbeszélő irodalomban. Alapjában lírikus természet ő, lírája meleg, közvetlen és megható. Kötetének címe *Este* és három ciklusra oszlik. A második elbeszéléskötet *Bródy Miksáé*, a népszerű elbeszélő és humoristáé, akinek ez egyuttal első elbeszéléskötete, címe: *Klotho*. Tozenhét elbeszélést tartalmaz, a legjavát a kiváló író elbeszéléseinek. A harmadik novelláskönyv *Nagy Lajosé*, a könyv címe: *Mariska és János*. — Az újabb népszerűvé vált fiatal író legújabb novelláit gyűjtötte csoportba a könyvben. A negyedik kötet egy új, fiatal magyar írókat vezet be az irodalomba és mutat be a magyar közönségnek, *Győri Ernőt*, akinek egy igen érdekes és értékes drámai színjátékát tartalmazza ez a kötet: *Áldott legyél te*. A könyvtár továbbá *Balázs Bélának*, az újabb sokszor emlegetett kitűnő drámaírónak egy eleven, ragyogó és színes művét hozza, amely dialógus formában tárgyalja a nőnek és a férfinak a viszonyát, és más érdekes, ezzel a kérdéssel kapcsolatos kérdéseket, és amely az írónak egyik legjobb műve. Címe: *Dialógus a Dialógusról*. A hatodik kötet *Somlyó Zoltánnak*, az ismert költőnek legújabb verskötete,

címe *Sötét Baldachin*. A költő fejlődésének érdekes képét mutatja ez a kötet, amely elé *Karinthy Frigyes* rajzolta meg Somlyó Zoltán profilját és ugyancsak ő irt ragyogó szellemű bevezető sorokat a verskötethez. A Modern Könyvtár e legújabb sorozata csupa magyar írókat szólaltat meg és nagy mértékben gazdagítja a vállalat eddig is értékes kötetek sorozatát. A Modern Könyvtár kötetait az Athenaeum adta ki és az egyes szám ára 20 fillér.

A **Crème Simon** hatása a kézbrő és ajkak repedéseire, a ráncokra, az archőr hamvasságára csodaszámra megy; néhány óra múlva ezen könnyebb kellemetlenségek varázsszerű módon eltűnnek. Az erős napsugarak hatása, arcvörösség, pattanások azonnal enyhítve lesznek **crémünk** használata által. Igen előnyös továbbá használata kis gyermekek oly érzékeny bőrére. — A **Crème Simon** hatásosan megszünteti a borotválás okozta égést.

Janátka Alajos kereskedelmi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-úton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8—44. Telep-telefon 10—46.)

Hírek a színtársulatról.

Alig 3 hete, hogy végleg itt hagyott bennünket a Zilahy bukásával gazda nélkül maradt volt debreczeni színtársulat, de a héten már ismét friss botrányal szolgált a város által támogatott művész testület.

Addig-addig szidták Zilahyt, aki épen csak hogy a fogát nem hagyta benne a vállalkozásában, hogy most egy csöpp híján meg *Irmay Béla* teljes hatalmu színigazgatót detronizálták, mint aki a saját érdekeit sokkalta előbbre helyezi, mint a társulat — többnyire családosi — tagjaiét.

Na de művész harag nem sokáig tart s mikor a békétlenkedő Peturok beletekintettek a színház üzleti könyveibe, belátták, hogy *Irmay Béla* nem szereshet még egy házat, mint cselekedte ezt a Zilahy igazgatása alatt.

*

Hát Bohemiában úgy tartják, hogy minden színigazgató és lapkiadó vére egy árnyalattal *feketébb* lesz, amint hirlapiróból kiadóvá, színészből, titkárból igazgató lesz.

Pedig hát nem mindég van így. Zilahy sem szereshetett házat (csak a titkárja) és *Irmay Béla* sem fog mint igazgató még egyet szerezni.

Mert a színigazgatáshoz mindenki kiváló hivatottságot érezhet magában, de csak addig, míg igazgató nem lesz.

*

A Zilahy-párról is hirt kapunk. Zilahy Gyula is közelebb áll a Nemzeti Színházi tagsághoz, mint a gödöllői nyaralójához.

Biztos forrás szerint októbertől kezdve az ország legelső műintézetének jellem-komikusa lesz.

Zilahyné előtt meg a Népopera kapui tárva-

nyitva vannak, sőt már nemcsak a *Katalin* rep-
rizéről van szó, ő vele a címszerepben, hanem egyik
kiváló írónk főszerepet is ír számára, melyet novem-
berben Zilahyé fog kreálni.

A Zilahy-pár Nyiregyházán e hó 10-én kezdene
meg szereplését. De megint egy kis baj történt.
Irmay igazgató ugyanis elfeledkezett arról, hogy
kettőjüknek 1220 korona gázsit ígért s most csak
800 koronát akart adni!

Hát így van ez a mai világban.
Az ember soha se hall jót!

Sigma.

MŰVÉSZET.

Képzőművészet.

Csütörtökön nyílt meg *Sassy* Attila, *Kádár* Béla
festőművészek és *Medgyessy* Ferenc debreczeni szüle-
tési szobrászművész együttes kiállítása a városi bér-
ház (P. ac-utca 28., I. emeleti) helyiségében, előkelő
közönség részvétele mellett. Jelen voltak a városi
tanács részéről többek között: Könyves Tóth Mihály
tanácsnok és Szabó Elek tb. tanácsnok, továbbá
Roncsik Lajos árvaszéki elnök. Az iskoláktól Dóczy
Imre tanker. főigazgató, dr. Kardos A bert reáliskolai
igazgató és többen. Ott voltak még Ternovszky Lajos
pénzügyigazgató, Medgyessy Ferenc pénzügyi taná-
csos, Ferenczy Gyula akadémiai tanár stb. stb.,
mintegy nyolcvan-an-százan, férfiak és nők egy-
aránt.

Már az első séta meggyőzte a sajtó képviselőit
arról, hogy ezuttal komoly törekvésű fővárosi mű-
vészek látogatták meg városunkat, hogy képeiket
és szobraikat kiállítva bemutassák. Az elrendezés
megoldásának komolysága, a különböző egyéniségű
képek, szobrok egymáshoz való viszonya kelti fel
bennünk azt az igaz és nemes benyomást, hogy most
szakavatott kezek végezték feladatukat, mi csak
örömmel üdvözljük a művészeket, kik közénk jöt-
tek, hogy bennünket megismertessenek azzal az új
iránnyal, mely maholnap vezető szerepet fog el-
foglalni a művészeti kifejezési formákban.

Tagadhatatlan e tárlatnak tanító és nevelő ha-
tása. Most, amikor Debreczen egyetemet kapott, e
ténnyel — nézetünk szerint — levetkezte kisvárosi
és konzervatív felfogását. Ha haladni akar a kor
szellemével, úgy magától kell, hogy következzen a
képzőművészetek felkarolása is.

Most itt az alkalom. Lejött hozzánk három neves
fővárosi művész, kik közül egyik városunk szülötte
is — fogadjuk őket szívesen és ragadjuk meg az
alkalmat, hogy kifejezhessük irántuk hálánkat azért
a tanításért, mellyel megértették velünk a modern
művészetet.

Nem csalogató, nem szemvesztegető képek és
szobrok ezek, sőt meglepetten és megilletődve állunk
előttük, de csak addig, míg megnyilik előttünk a
kép lényege és belátva e művészi produktumokon
át a természet mélységeibe, új szépségek tárulnak
fő előttünk, szokatlanok, tartalmasak és széppé vál-
nak azok, amiktől első pillanatra visszariadtunk.

Röviden összefoglaltuk a művészek munkáinak
közös jellemvonását. Részletekbe majd a közel jövő-
ben fogunk belemerülni, addig is a tárlatot ajánljuk
a közönség megértő figyelmébe.

A kiállítás nyitva naponként 9—7-ig. Belépő díj
40 fillér.

Dr.

Egyik biharmegyei városkában főtéri sarokház,
félszázad óta fennálló jó menetelű kereskedéssel,
szőlőskerttel a határban minden órán eladó nyu-
galombavonulás, elköltözés miatt. Cim a kiadó-
hivatalban.

Elsőrangú úri-divatárúk, „ITA“
és „BORSALINO“ kalapok,
különleges nyakkendők a legszebb választékban
Frank Testvéreknél

Piacz- és Szent-Anna-utca sarok. — Telefon 749.

4527—1913. tk. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi
hatóság, közhírré teszi, hogy dr. Vajda József végre-
hajtónak Altberger Sámuel végrehajtást szenvedő
elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvény-
szék területén levő a debreczeni 9625. sz. tjkvben
A+10,924/b—1, 10,924/a, 10,924/b, 10,925/b—2/a.
hrsz. a. felvett Bihari-telepi ingatlanból a végre-
hajtást szenvedő nevében álló felerésznyi jutalékra
3310 korona 30 fillér kikiáltási árban az árverést el-
rendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az
1913. évi június hó 24. napjának délelőtt 9 órakor
e kir. törvényszék árverési termében megtartandó
nyilvános árverésen 1656 koronán alól eladatni
nem fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan
becsárának 20%-át készpénzben, vagy óvadékképes
értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a
bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről
kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanra megállapított kikiáltási ár-
nál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki
sem akar, köteles nyomban a bánatpénzt az általa
ígért ár 20%-áig kiegészíteni, különben ígérete
figyelmen kívül marad és a nyomban folytatandó
árverésen részt nem vehet.

Debreczen, 1913. évi március hó 31. napján.

Czipott s. k., kir. tbiró.

A kiadmány hitelül: Simonyi A., tsz. ig. tkv.
vezető.

Fürdőmegnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudom-
ására hozni, hogy a Telegdy-féle, jelenleg

„DIANA“ fürdőm

(a vasuttal szemben)

megnyílt és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a n. é.
közönség igényeit kielégíthetem, amiről a közönség meg-
győződését kérem.

Tisztelettel

Kabai József,
fürdőtulajdonos.

Gőzfürdő délelőtt 1 korona, délután 70 fill. Kádfürdő
1 korona 30 fill. Nőknek gőzfürdő hétfőn, pénteken egész
nap és szerdán délután. Férfiaknak gőzfürdő kedd, esü-
törtök, szombaton egész nap és szerdán délelőtt. Fizetjegy
ára 7 korona, tartalmaz 10 darab gőzfürdőjegyet, érvé-
nyes délelőtt és délutánra.

622—1913. v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1913./V. 491/1. számú végzése folytán közhírré tételik, miszerint Tuchten testvérek részére Klein Éliás debreczeni lakostól 140 kor. tőke, ennek 1912. év nov. hó 30. napjától számítandó 6 % kamatai és az eddig összesen 63 korona 55 fillér perköltség erejéig 1913. évi jan. hó 15-én bíróilag lefoglalt és 308 koronára becsült szoba butorok s egyéb ingóságok 1913. évi június hó 10-én, délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Csapó-u. 19. sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1913. évi május hó 21-én.

Oláh Géza, birói kiküldött.

652—1913. v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 361/2. — 1913. számú végzése folytán közhírré tételik, miszerint Benedek Ernő budapesti kereskedő részére debreczeni lakostól 2334 kor. 86 fill. tőke, ennek 1912. év január hó 1. napjától számítandó 5 % kamatai és az eddig összesen 183 kor. 64 fillér perköltség erejéig 1913. évi február hó 13-án bíróilag lefoglalt és 1445 koronára becsült írógép és irodai berendezésből álló ingóságok 1913. évi június hó 20-án, délelőtt 1/2 11 órakor kezdetét veendő és Verbőczy-utcán 20. számú háznál Horváth Sándorné 100 kor. tőkekövetelése és jár., dr. Márton Pál 352 kor. 86. fillér tőke és jár., Takarékos és hitelintézet 2100 kor tőke követelése és jár., végre Némethy Lászlóné 390 korona tőke követelése és jár. kielégítése végett is megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1913. évi május hó 26-án.

Török Péter, birói kiküldött.

1621—1913. v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1913./V./1551 — 1913. számú végzése folytán közhírré tételik, miszerint Herzeg Wenchoch—Géty Lajos borpinczésze részére debreczeni lakostól 127 kor. 15 fill. tőke, ennek 1912. év május hó 1. napjától számítandó 5 % kamatai és az eddig összesen 720 kor. 46 fill. perköltség erejéig 1913. évi március hó 6-án bíróilag felülfoglalt és 1571 koronára becsült kávéházi berendezés és italok, ingóságok 1913. évi június hó 9-én, délelőtt 11 órakor kezdetét veendő és Debreczenben,

Csapó-u. 8. sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1913. évi május hó 20-án.

Oláh Géza, birói kiküldött.

9448

1913.

Hirdetés.

Debreczen szab. kir. város házi pénztárának és a házi pénztár által kezelt alapoknak 1912. évi zárszámadása egybeállítván, az 1886-iki XXI. t.-cz. 17. §-a rendelkezéséhez képest a számvevői hivatalnál a folyó évi május hó 29. napjától kezdődőleg 15 napi közszemlére kitétetett.

Erről a város adózó lakossága azzal értesítetik, hogy a zárszámadás az említett helyen, a hivatalos órák alatt megtekinthető s arra a hivatkozott törvényszakasz szerint észrevételek tehetők és azok a folyó évi június hóban tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőzőleg 5 nappal a városi Tanácshoz beadhatók.

Kelt Debreczen szab. kir. város Tanácsának 1913. évi május hó 29. napján tartott üléséből.

A városi Tanács.

HIRDETÉSEK felvételnek a Debreczeni Szemle kiadóhivatalánál.

**Mindenféle vízvezetési anyagok kaphatók
László és Fenyő műszaki üzletében**

Hunyady-u. 13.

***** Telefon 8—59.

LUKÁCS VILMOS

és **Testvére** cementárúgyára

Debreczen, Hatvan-utca 5.
TELEFON 308. SZÁM.

Telefon 632.

Telefon 632.

HALMÁGYI

divatháza Debreczen, Piac-utca, a főpostával szemben.

Costüm osztály.

Női- és leány-costümök, remek kivitel . . . K 30-tól.

Pongyola osztály.

Creton és mosó Delain, divatos formák . . . K 10-től.

Felöltő osztály.

Kék cheviott felöltők és Raglánok . . . K 18-tól.

Eredeti modellek.

Szolid, olcsó árak.

Előzékeny kiszolgálás. Külön mérték osztály.

KOVALD PÉTER ÉS FIAI

es. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegyztisztító és gőzmosógyár
BUDAPEST. VII., SZÖVETSÉG-UTCA 37. SZÁM ALATT

megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőket létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a esomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse oooooooooooooo

FARKAS BELLA

DEBRECZEN, MIKLÓS-U. 5.

vette át a képviselőt és a gyár rendes árában vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, díszítő és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, esipke- és végáruk, szőrmék stb.ek vegyztisztítását és festését.

Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áráiról, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízást kér a Kovald Péter és fia cég.

Leltározás alkalmából

szőnyeget minden nagyságban, ágy elé valókat, futókat, kókusz-szőnyeget, függönyöket, hencser átvetőket, butor szöveteket, ágy és asztalterítőket, gyapjutakarókat, keleti perzsa szőnyeget stb. stb. a legnagyobb választékban és rendkívüli olcsó árak mellett árusítja ooooooooo

Haas Fülöp és Fiai

Debreczen, Piac-u. 59. sz. Kaszanyitzky mellett

ad. 30,617.

I. 1913. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. Pénzügyminiszterium megbízásából a debreczeni m. kir. pénzügyigazgató árlejtést hirdet a debreczeni Kossuth-utca 12. és 14. számú telkeken álló épületek lebontására. Az árlejtési feltételek a debreczeni m. kir. pénzügyigazgatónál s a debreczeni kerületi kereskedelmi és iparkamaránál betekintheők.

Írásbeli zárt ajánlatok f. évi június hó 15. napjának déli 12 órájáig a debreczeni m. kir. pénzügyigazgatónál adandók be.

Debreczen, 1913. évi május hó 31-én.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Ternovszky,

kir. tanácsos, pénzügyigazgató.